

ÅRSBERETNING 2017 FOR BYHISTORISK FORENING STAVANGER (BFS)

Stiftet 24.4.1991

1. Tillitsvalgte

Styret har i 2017 bestått av:

Harald Sig. Pedersen, leder
Hans Eyvind Næss, nestleder
Frederik Hansen, sekretær
Sveinung Bang-Andersen
Anne Tove Austbø
Henning Hilde
Åshild Sæland

Varamedlemmer:

Torolv Hellemo
Rigmor Haave
Jorunn Strand Vestbø

Revisor:

Hallvard Ween

Valgkomité:

Eli Vareberg, leder
Per Reidar Bru
Berit Grande

2. Styrets arbeid

Styret har hatt 8 møter i 2017 og behandlet 55 saker. Store deler av arbeidet utføres i følgende grupper:

Arrangementer:

Henning Hilde, leder, Hans Eyvind Næss, Torolv Hellemo og Jorunn Strand Vestbø.

Redaksjonskomité Stavangeren og Facebook

Anne Tove Austbø, leder, Sveinung Bang-Andersen, Rigmor Haave og Åshild Sæland.

Sekretariat og hjemmesider:

Frederik Hansen.

Administrasjon og økonomi:

Harald Sig. Pedersen.

Byhistorisk skilting:

Hans Eyvind Næss (BFS, leder), Lars Oisen Neby (Byarkivaren), Anne Tove Austbø (BFS), Hanne Windsholt (Byantikvaren) og Maren Skoie (Kulturkontoret).

3. Medlemmer

I 2017 økte antall medlemmer fra 626 til 640. 66 (89 i 2016) nye medlemmer kom til, mens 41 (55) av ulike årsaker gikk ut. Sammensetningen er:

Antall enkeltmedlemmer	475 (478)
Antall familiemedlemskap	<u>165 (148)</u>
Til sammen	<u>640 (626)</u>

Dette er vårt høyeste medlemstall noensinne. Foreningen har hatt stabil økning i medlemsmassen over flere år, det er styret svært fornøyd med. Dersom vi tillater oss å regne to personer pr. familiemedlemskap, hadde foreningen ved årsskiftet 805 (774) medlemmer. Blant medlemmene

finner vi også institusjoner som Riksantikvaren, Hetland vgs., Stavanger katedralskole, Universitetet i Stavanger, Stavanger byarkiv, Museum Stavanger og Stavanger bibliotek.

Alle registrerte medlemmer er ajour med kontingentbetalingen.

4. Økonomi

Styret legger vekt på at foreningen har sunn og god økonomi slik at medlemmene kan tilbys interessante foredrag og byvandring og at *Stavangeren* kan holde høy redaksjonell kvalitet. Alle aktiviteter skal bygge opp om foreningens målsetning som er å formidle kunnskap om Stavanger og skape interesse for byens historie og egenart.

Foreningens samlede inntekter var i 2017 kr 280.267 (264.075), en økning på 6 % fra 2016. Kontingentinntektene økte med kr 21.010 til kr 266.450 (245.440). Andre inntekter utgjorde kr 13.817 (18.635), nedgangen her skyldes de gode billettinntektene vi i 2016 hadde i forbindelse med foreningens 25-års jubileum. I 2017 har vi for øvrig hatt en pen utvikling i inntektene ved salg av *Stavangeren* (kr 4.945 mot kr 2.880).

Driftskostnadene beløp seg til kr 315.188 (338.594), kr 23.406 lavere enn i 2016. Hovedårsaken er at vi i 2017 reduserte volumet av *Stavangeren* noe, i 2016 ble det utgitt tre forholdsvis kostbare numre. Arrangementskostnadene utgjorde kr 40.137 (54.088). Reduksjonen skyldes et relativt kostbart jubileumsarrangement i 2016, men også at styret nå utfører det meste av det arrangementstekniske arbeidet selv. Administrasjonskostnadene gikk ned med kr 4.076 til kr 19.315 (23.391).

Regnskapet er belastet med kr 30.000 i forbindelse med restaureringen av riksvåpenet på den gamle tollboden. Dette er nærmere omtalt i kapittel 9.

Driftsresultatet ble negativt med kr 34.921 (-74.519).

Tilskuddet fra Stavanger kommune ble redusert med kr 10.433 til kr 45.830. Foreningen mottok i 2017 ingen andre driftstilskudd. *På vegne av foreningens medlemmer vil styret også i år rette en hjertelig takk til Stavanger kommune for den betydelige og velvillige økonomiske støtten.*

Årsresultatet ble et overskudd på kr 10.909 (-18.256). Pr. 31. desember 2017 har foreningen en egenkapital kr 411.381 (402.890), bankbeholdning utgjorde kr 562.815 (517.340) og gjelden kr 149.018 (114.451).

Byhistorisk Forening Stavanger mottok i 2011 kr 27.000 og i 2016 kr 33.000 fra Stavanger kommune. Disse midlene administreres på vegne av kommunen og skal benyttes til byhistorisk skilting. Beløpet inngår dermed ikke i foreningens driftsregnskap, men står inne på vår bankkonto. I 2012 ble det benyttet kr 8.886 og i 2013 kr 13.750, slik at gjestående beløp er kr 37.364. I 2017 mottok foreningen kr 30.000 fra Stavanger kommune og kr 15.000 fra Bertha Berg født Randulffs legat til delfinansiering av restaureringen av riksvåpenet på den gamle tollboden.

5. Stavangeren 2017 – årgang 27

Styret velger å bruke, etter vår målestokk, store økonomiske og arbeidsmessige ressurser på *Stavangeren*. Mens arrangementene våre er øyeblikkspresentasjoner av interessante tema, er det i *Stavangeren* foreningen legger mer varige spor etter seg. De fleste artikler er spesialskrivet, og vanligvis er to av de tre heftene som utgis pr. år temanumre. Dette øker interessen og bruken av tidsskriftet som kilde, noe som merkes på økningen i henvendelser som foreningen får fra historieinteresserte i inn- og utland.

Medlemsbladet til Byhistorisk forening kom i 2017 ut med tre numre, hvorav ett var temanummer og ett var både dobbeltnummer og varianummer.

Nr. 1 - 2017: Temahefte med tittel Fattigdom i Stavanger.

Utgivelsen på 112 sider inneholdt 7 artikler. I tillegg inneholdt dette nummeret også årsberetning for 2016. Artiklene var: "Fattigunge i Stavanger" av Sven Egil Omdal, Tone Daasvand: «Om formuende, middelmådige og fattige i Stavanger på 1700-tallet», Lars Olsen Neby: «Kommunal sosialomsorg i Stavanger frem til 1965», Gunnar Roalkvam: «Selvhjelp gjennom samvirke», Jan Magne Arntsen: «Doktor Dahls klinikk og lægevakt 1928-1931», Rolf Torgersen: «Kommunal boligbygging, et svar på tomannsboligpolitikken fallitt» og Kian Reme: «Fattigdom i Stavanger – da og nå.» Omdals artikkel ble senere publisert i Stavanger Aftenblad. Redaksjonssekretær Anne Tove Austbø skrev også en kronikk i Stavanger Aftenblad med utgangspunkt i tematikken fattigdom og sosial nød i Stavanger. Kronikk og temaheftet ble debattert og videre forskning på fattigdomsproblematikken ble etterlyst.

Nr. 2 – 3 2017: Varianummer på 96 sider ble sendt ut i slutten av november. Bidragsyttere var Jan Magne Arntsen som skrev om den ukjente historien «Tjemsland-gruppa - den glemte historien om Gestapos største aksjon i Stavanger», Jan Gjerde skrev om «Nytt Forum, 1954 – 1957», Eli Schiøtz skrev om Eilers Minde og Jørg- Eirik Waula skrev «Til Dale og tilbake - Trekk fra psykiatriens historie i Rogaland».

Redaksjonen vil gjerne framheve det gode samarbeidet med Omega trykk Stavanger ved Kjell Petter Bakken i den redaksjonelle prosessen fram mot trykkeklare manuskripter og den særdeles fleksible service redaksjonen møtes med.

Redaksjonskomiteen oppfordrer medlemmene til å komme med innspill til byhistorisk stoff til medlemsbladet *Stavangeren*, som kan engasjere både våre medlemmer og andre lesere. Vi er opptatt av å formidle små og større hendelser så vel som sentrale epoker og forandringer for å belyse artige, seriøse og betydningsfulle begivenheter i Stavanger. Veiledning til artikkelskriving finnes i vår forfatterinstruks på foreningens nettside, og kan eventuelt bli tilsendt ved forespørsel til redaksjonen.

6. Hjemmesiden <http://www.byhistoriskforening.org>

Arbeidet med ny layout for hjemmesiden ble ferdigstilt i 2017. Siden er modernisert og den er også bedre tilpasset forskjellige lesemedier (lese Brett, telefon).

Både Årringer, Byhistorisk skilting og *Stavangeren* er søkbare i eget søkefelt på hjemmesiden. Vi mener dette er et godt og moderne verktøy for søk i stavangerhistorien.

I tillegg kom det opp en ny fane, "Ymse", hvor det legges inn kommentarer til artikler i *Stavangeren*. Informasjon om andre foreninger innen vårt felt som ikke har egne hjemmesider, vil også ligge her.

På slutten av året ble det lagt inn flere "Årringer" som føres i pennen av Erling K. Sømme Kielland, mens et eget skiltutvalg har ansvar for utvelgelsen og tekstene for Byhistorisk skilting.

Statistikk for nettsidene viser 19.970 (17.029) unike brukere, en økning på 17 %, med et gjennomsnittlig månedsbesøk på 1.664 (1.419). Juli er dårligst besøkt, flest besøkte sidene i november og mars.

Alle arrangementer annonseres på Byhistorisk forenings Facebook-side. Ved årsskifter hadde siden 1.519 følgere. (1.169)

7. Arrangementer

Tittel	Dato	Sted	Foredragsholder	Oppmøte
Betongplattformer i Gandsfjorden	26. jan.	Am/UiS	Jan Moksnes	90
Magnus Lagabøte	23. feb	Am/UiS	Jørn Øyrehagen Sunde	116
St.Petri 150 år	39. mars	Am/UiS	Live Gram/Gunnar Roalkvam	150
Luftskipet L20	26. apr	Am/UiS	Helene Bjørntvedt	73
Lagård gravlund	31. mai	Byvandring	Hans Eyvind Næss	150
Da strømmen kom til Stavanger	31. aug	Am/UiS	Eimund Nygaard	130
Torget, byens hjerte	28. sep	Am/UiS	Ranghild Sjurseike	120
Reformasjonsjubileet	25. okt	Am/UiS	Torstein Jørgensen	93
Gustav W. Helland-Stavangers mest markante arkitekt?	30. nov	Am/UiS	Hild Sørby	87
Avduking av Riksløven, Gamle Tollbod	18.des	Stavanger havn, Nedre Strandgt	Christine Sagen Helgø, Hanne Windsholt, Merete Eik	60

Til sammen hadde foreningen ca. 1.050 deltakere på sine arrangementer i 2017, en liten økning fra 2016.

Styret oppfordrer medlemmer til å komme med innspill til kommende arrangementer.

På enkelte foredrag har dessverre kapasiteten på Am/UiS vært for liten til at alle som ønsket det, kunne komme inn. Styret beklager dette, og vurderer fortløpende andre foredragssteder.

8. Byhistorisk skilting

Skiltutvalget er kommunalt, og BFS har to medlemmer inkludert lederen. Kommunen har sekretariatet og dekker omkostningene ved skiltproduksjonen. Utvalget har hatt seks møter i 2017. Lederen og seksjonsleder Lars Olsen Neby i kommunearkivet har fungert som sekretariat deler av året mens sekretæren har hatt svangerskapspermisjon. Reidar Fraffjord er engasjert til å skrive utfyllende tekster om skiltobjektene. Etter hvert som de blir skrevet, blir tekstene lagt ut på foreningens hjemmeside.

Skiltprosjektet for 2016-2018 er industrihistoriske bygningsminner knyttet til de ulike prosesser i hermetikkindustrien. Arbeidet med å velge og skrive skilttekster om hermetikkindustrien og tilhørende virksomheter har vært arbeidskrevende. De skiltene som er opphengt i 2017, er Stavanger

Preserving Nedre Strandgate 41 og 43, Bjellands fabrikk nr. 9 «Bjellands trykkeri», Hermetikkfabrikkene Ths. Ottesen & Son, senere Norrig, nå «Oransjeriet», Concord Canning og Hermetikkfabrikken «Fram». Disse skiltene utgjør halvparten av prosjektet om industribygg i Stavanger tilknyttet hermetikkindustrien. De siste skiltene i «hermetikkbyprosjektet» er bestilt for opphengning 1. halvår 2018 og gjelder Stavanger Litografiske Anstalt, Stavanger Bliktrykkeri og Maskinverksted, Rydberg & Pettersen mekanisk verksted, T. Jaasunds Canning Co og Atlantic Canning, Vestlandske Bliktrykkeri & Maskinverksted og Jaasund Kassefabrikk. Dessuten blir Stavanger katedralskole skiltet i 2018.

Deretter vil det bli klargjort ca. 10 skiltobjekter som ikke er knyttet til noe bestemt tema, men som gjelder sentrale kulturminner.

Arbeidet med prosjektene Bjergsted og Eiganes gravlund vil bli fortsatt i 2018, det sistnevnte i samarbeid med Kirkevergen og Stavanger kommune v/kulturetaten.

9. Status og videre arbeid

Da Stavanger fikk ny tollbod på Skagenkaien i 1905, ble riksvåpenet fjernet fra den gamle på Strandkaien. 103 år senere fant konservator Anne Ytterdal v/Arkeologisk museum riksvåpenet på loftet i den «nye» tollboden, intakt, men nedstøvet. Riksvåpenet ble sporenstreks sendt til Oslo og plassert på et magasin på Tollmuseet. I 2009 søkte Rogaland fylkeskommune og Universitet i Stavanger om å få tilbakeført riksvåpenet, men dette ble avslått. «Riksvåpenet skal forbli i muséets samlinger». Merkelig nok ble ikke vedtaket påklaget til rette myndighet, som er Riksantikvaren. I 2015, i forbindelse med 175-årsjubileet for den gamle tollboden, besluttet Byhistorisk Forening Stavanger å ta et initiativ overfor Byantikvaren i Stavanger, Stavanger Havnevesen, Rogaland fylkeskommune og Fortidsminneforeningen i Stavanger for sammen å forsøke å få bragt det gamle riksvåpenet tilbake til byen og montert inn i den gavlen der det en gang sto. Dette ble det mye korrespondanse av, men i februar 2017 bekreftet Tollvesenet at riksvåpenet kunne avhentes og bringes til Stavanger. De fraskrev seg samtidig ansvaret for alle kostnader som måtte oppstå i forbindelse med restaurering o.l. Det var et smart trekk av Tollvesenet for ved avhenting viste det seg at riksvåpenet var blitt skadet mens det var i deres varetekt. Men et forbehold gjento: Utenriksdepartementet måtte godkjenne remontering av riksvåpenet, noe de gjorde i løpet av 11 dager!

Kostnaden ved reparasjon og restaurering ble kalkulert til ca. kr 100.000. Arbeidet ble utført av Arkeologisk museum. Finansieringen ble ordnet gjennom et spleiselag bestående av Stavanger kommune kr 30.000, Bertha Berg født Randulffs legat kr 15.000, Arkeologisk museum kr 23.000 og Byhistorisk forening kr 30.000. Stavangerregionen Havn IKS tok alle kostnader i forbindelse med montering. Den 18. desember 2017 kunne ordfører Christine Sagen Helgø foreta den høytidelige avdukingen av riksvåpenet. En lang historie hadde funnet sin lykkelige slutt.

I 2017 er det gjennomført en betydelig oppgradering av hjemmesiden, først og fremst for å bedre søkefunksjonen, men også for å oppgradere designet.

Tidligere årganger av *Stavangeren* ligger på nettet. Artiklene publiseres på hjemmesiden ett år etter at papirutgaven er utgitt. De som ønsker å lese eller kopiere tekst fra en eller flere av de mange hundre artikler om byen vår som finnes i *Stavangeren*, kan gjøre dette gratis. Ved bruk av tekst fra *Stavangeren*, ber vi om at det henvises til publikasjon og forfatter.

Tidsskriftet *Stavangeren* og nettsiden fungerer etter styrets oppfatning som et sentralt formidlingssted for kunnskap om byens og regionens historie. Styret mener også at foreningen, gjennom sitt arbeid og sine initiativ, fremstår som en viktig partner i samspillet mellom de mange aktører i Stavangers kulturliv.

Styret vil i 2018 videreføre aktivitetene etter samme linjer som i 2017.

Stavanger, 10. januar 2018

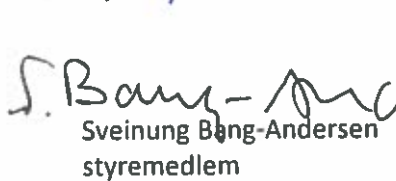
Styret i Byhistorisk Forening Stavanger

Harald Sjø. Pedersen
styreleder

Hans Eyvind Næss
nestleder

Anne Tove Austbø
styremedlem

Henning Hilde
styremedlem

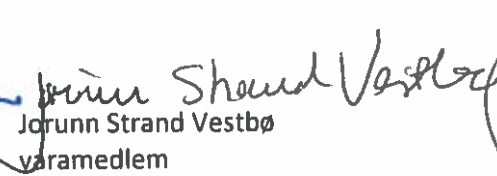

Sveinung Bang-Andersen
styremedlem

Åshild Sæland
styremedlem

Frederik Hansen
styremedlem /sekretær

Rigmor Haave
varamedlem

Torolv Hellemo
varamedlem

Jorunn Strand Vestbø
varamedlem

KONTOSPESIFIKASJON REGNSKAP BFS 2017

KONTINGENTINNTEKTER

KONTINGENTER IHT REGNSKAP	252 950
FORSKUDDSBETALT 2017 FOR 2018	-16 500
FORSKUDDSBETALT 2016 FOR 2017	30 000
	<hr/>
	266 450

SALGSINNTEKTER

STAVANGEREN	3 845
MONSENMAPPER	1 100
	<hr/>
	4 945

STAVANGEREN

KOSTNADER IHT REGNSKAP	157 789
SKYLDIG FORFATTERHONORAR	2 000
	<hr/>
	159 789

WEBKOSTNADER

KOSTNADER IHT REGNSKAP	83 513
PÅLØPT, IKKE MOTTATT FAKTURA FOR 2017	1 022
AVSATT TIL IKKE BETALT REGNING 2016	-11 588
AVSATT TIL IKKE AVREGNETE KOSTNADER IGANGSATT PROSJEKT 2016	-16 000
	<hr/>
	56 947

ADMINISTRASJON OG ANNET

KOSTNADER IHT REGNSKAP	30 683
AVSATT KOSTNADER STYRESAMLING 2016	-15 000
AVSATT KOSTNADER STYRESAMLING 2017	12 632
ANNONSER EGEN POST (AVSATT FOR 2. HALVÅR 2017 KR 4.500)	-9 000
	<hr/>
	19 315

RESTAURERING AV RIKSVÅPENET PÅ DEN GAMLE TOLLBOD

KOSTNADER FRA AM/UIS	98 000
TILSKUDD FRA AM/UIS	-23 000
TILSKUDD FRA STAVANGER KOMMUNE	-30 000
TILSKUDD FRA BERTHA BERG FØDT RANDULFFS LEGAT	-15 000
	<hr/>
BYHISTORISK FORENING'S KOSTNAD	30 000

BANKAVSTEMMING:

BANKBEHOLDNING INNGÅENDE BALANSE 1.1.2017	517 340
ÅRETS RESULTAT 2017	10 909
MIDLER FRA STAVANGER KOMMUNE OG BERTHA BERGS LEGAT	45 000
FORSKUDDSBETALTE KONTINGENTER 1.1	-30 000
FORSKUDDSBETALTE KONTINGENTER 31.12	16 500
AVSATT STYRESAMLING	12 632
AVSATT FORFATTERHONORAR	2 000
AVSATT REGNING ENTERNETT 2017	1 022
AVSATT TIL UBETALT REGNING RESTAURERING RIKSVÅPEN	30 000
BETALT REGNING ENTERNETT FRA 2016	-11 587
TILBAKEFØRT AVSETNING WEBPROSJEKT	-16 000
TILBAKEFØRT AVSETNING STYRESAMLING	-15 000
	<hr/>
BANKBEHOLDNING PR. 31.12.2017	562 816

Revisjonsberetning 2017

Jeg har revidert regnskapet for Byhistorisk forening Stavanger for regnskapsåret 2017. Jeg har utført revisjonen i henhold til god revisjonsskikk og gjennomført de kontroller som jeg har ansett som nødvendig for å bekrefte at årsoppgjøret ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Kontingentbetalingen for 2017 er kr. 266 450,-, og antall medlemmer er 640.

Det er ført egne medlemslister for året med ajourført betaling.

Etter min mening kan regnskapet for 2017 godkjennes som årets resultat og balanse for foreningen.

Stavanger 11.januar 2018

Hallvard Ween, valgt revisor
B. Christophersens gate 21 B, 4009 Stavanger